

Kansallinen työnjako

Euroopan komission elintarvike- ja eläinlääkintätoimisto FVO on tarkastuksillaan arvioinut valvontajärjestelmäämme ja lainsäädännön noudattamista EU-jäsenyytemme alusta alkaen.

Erilaisia suosituksia on vuosien varrella Suomelle annettu 256. Eviran tehtävänä on ollut kansallisesti pyrkiä vakuuttamaan FVO, että suositusten korjaavat toimenpiteet on tehty. Viime vuoden lopulla jäljellä oli vielä 26 tarkastuksissa todettua kehittämiskohdetta, jotka vaihtelevat laajuudeltaan ja periaatteellisuudeltaan. Osa niistä liittyy vahvasti eläinlääkäreiden toimintakenttään.

Tarkastukset huipentuivat viime vuoden kahdeksaan arviointimatkaan, jotka kattoivat kaikki pelloilta pöytään -sektorit. Maakohtaisten tarkastusten tavoitteena on yhteisölainsäädännön toimeenpanon varmistamisen lisäksi myös edistää yhdenmukaisia valvontakäytäntöjä eri maissa. Tarkastajat, jotka arvioivat valvontatoimien säästönsäädösten mukaisuutta kaikissa 27 jäsenvaltiossa, kunnioittavat kansallisia rakenteita ja niiden lainsäädännöllisiä perusteita. Organisaatoriset ratkaisut vaihtelevat erittäin paljon jäsenmaissa eivätkä tarkastajat vertaa niitä toisiinsa tai ota niihin edes kantaa muuten kuin toimeenpanon ja sen vaikuttavuuden arvioinnin kautta.

FVO:n julkistamat alustavat arviot suomalaisen järjestelmän vahvuuksista ja kehittämistarpeista eivät yllättäneet. Esitettyihin vahvuuksiin perustuu ainakin osittain myös kansalaisten vahva luottamus elintarviketurvallisuuteen ja sen eteen työtä tekeviin ammattilaisiin Suomessa. Tämä luottamus on varmistettu lukuisilla kyselyillä ja tutkimuksilla. Näihin vahvuuksiin kuuluvat yhteistyö eri toimijoiden kesken sekä valvonnan avoimuus. Vaikka useimmiten käytännön hallinnollinen päätöksenteko on riippuvainen yhdestä viranomaisesta, liittyy tapauksiin lähes poikkeuksetta myös muita toimijoita. Mitä laajemmasta asiasta on kyse, sitä tärkeämpää on sujuva tiedonvaihto osana toimenpiteiden tehokkuutta. Suomessa suurena etuna on, että tunnemme toisemme, tieto kulkee ja keskinäisestä työnjaosta on ollut helppo sopia. Hyvänä esimerkkinä tästä on vuoden takainen rehuperäinen salmonellaepidemia, jossa tehtävät jakautuivat viranomaisten ja elinkeinon kesken. Eläintautien torjuntayhdistys, ETT, on ehdottomasti ansainnut tunnustuksensa vuoden eläinlääkintäteon muodossa myös muusta 15 vuoden ajan tehdystä työstä eläintautien vastustamiseksi.

Erityishuomio FVO:n tarkastuksissa esille tulleissa kehittämiskohteissa on asioissa, joihin olemme itsekkin etsineet ratkaisuja. Uuden eläinlääkintähuoltolain vaikutuksia työnjakoon alue- ja paikallishallinnossa seurataan myös EU-tasolla. Erityisesti arvioidaan esteellisyyttä ja käytettävissä olevien voimavarojen kehitystä. Tässä kansallisesti päätettävässä työnjaossa eläinlääkäreillä on ratkaiseva merkitys sekä lähikollegojen kesken että vaikuttamisessa poliittisiin päättäjiin. Ilman eläinlääkäreiden omaa aktiivisuutta uusia virkoja tuskin perustetaan tai mahdollistetaan erikoistumista eri tehtäviin. Myös keskus- ja aluehallinnon tasolta on aktiivisesti vaikutettava asiaan muun muassa tapaamisten ja tiedottamisen kautta.

Eläinlääkintähuoltolaki on noussut valtakunnan otsikoihin erityisesti eläinsoojelun näkökulmasta. Mielestäni eläinlääkärikunnalla on vahvalla ammattitaidollaan hyvät edellytykset osoittaa hallitsevansa myös kaikkein vaikeimpien eläinsoojelutehtävien hoito ja samalla toimia ongelmia ennaltaehkäisevästi. Osaamisen lisäksi tarvitaan ammattikunnan sisällä vahvaa yhteistä tahtoa tehtävien jakamiseksi järkevällä tavalla. Eläinlääkärikunnalla on mahdollisuus vaikuttaa kansalliseen työnjakoon tuleville vuosikymmenille sekä siihen, miten järjestelmä käytännössä toimii.

Jaana Husu-Kallio
pääjohtaja, ELT, Evira